

Anna Cybulko

Uniwersytet Warszawski. Wydział Prawa i Administracji

ORCID: 0000-0002-0875-8276

anna.cybulko@uw.edu.pl

Ewa Gmurzyńska

Uniwersytet Warszawski. Wydział Prawa i Administracji

ORCID: 0000-0003-3726-1573

gmurzynska@wpia.uw.edu.pl

Kinga Markert

Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy WPiA UW

Monika Stachura

Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy WPiA UW

Agnieszka Zatyka-Szlachcic

Akademia Górniczo-Hutnicza

ORCID: 009-0006-2276-2585

azsz@agh.edu.pl

Sprawozdanie ze spotkania przedstawicieli
ośrodków mediacyjnych z pierwszej debaty
pt. „Mediacja – Standardy, Samorząd,
Odpowiedzialność”, dotyczącej stworzenia
organizacji reprezentującej mediatorów
17 kwietnia 2026 roku
na Uniwersytecie Warszawskim

Akademickie jednostki zajmujące się mediacją na wyższych uczelniach w Polsce wyszły z inicjatywą debaty pod nazwą „Mediacja – Standardy, Samorząd, Odpowiedzialność”, dotyczącej stworzenia organizacji reprezentującej mediatorów. Do inicjatywy przystąpiły:

- Akademickie Centrum Mediacji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie;
- ASBiR – Akademicka Sieć Bezpieczeństwa i Równości;
- Centrum Alternatywnego Rozwiązywania Sporów przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego;
- Katedra Negocjacji i Mediacji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II;
- Centrum Mediacji Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie;
- Centrum Mediacyjne Pactum przy Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku;
- Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego;
- Centrum Wsparcia Mediacji przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- Pracownia Badań nad Mediacjami i Innymi Alternatywnymi Metodami Rozwiązywania Sporów przy Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego;
- Śląskie Centrum Arbitrażu i Mediacji przy Uniwersytecie Śląskim;
- Uniwersyteckie Centrum Mediacji i Arbitrażu Uniwersytetu Gdańskiego;
- Uniwersyteckie Centrum Mediacji Uniwersytetu Opolskiego.

Inicjatywa została wsparta przez WPiA na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, WPiA na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, Uczelnię Łazarskiego oraz Wydział Prawa Uniwersytetu SWPS.

Celem przedsięwzięcia jest rozpoczęcie dialogu – z udziałem przedstawicieli i przedstawicieli ośrodków mediacyjnych – na temat formy, roli i zadań organizacji reprezentującej mediatorów. 17 kwietnia 2026 roku na Uniwersytecie Warszawskim odbyła się pierwsza debata zorganizowana przez Centrum Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy WPiA UW z udziałem przedstawicieli ośrodków mediacyjnych. W ciągu najbliższego roku inicjatorzy planują dalsze spotkania i debaty organizowane przez wyższe uczelnie na terenie całej Polski, a także – po odbyciu tych spotkań – konferencję/debatę, w ramach której zostaną zebrane wszystkie wnioski z dyskusji prowadzonych z mediatorami. Na początku spotkania przedstawiono krótkie referaty na temat podstaw prawnych działania samorządów w Polsce oraz różnych modeli i form organizacji mediatorów na świecie. Referaty na ten temat przedstawili: dr hab. Piotr Rączka, prof. UMK – praktyczne aspekty tworzenia samorządów zawodowych w Polsce; dr Paweł Kłós (UMCS) – modele organizacji mediatorów w Europie; dr hab. Magdalena

Tabernacka, prof. UW – doświadczenia Litwy; dr hab. Ewa Gmurzyńska, prof. UW – przykłady rozwiązań w krajach *common law*.

Po prezentacjach uczestnicy wzięli udział w plenarnej dyskusji facylitowanej przez dr Annę Cybulko z WPiA UW i ASBiR, a następnie w ramach trzech podstolików dyskutowali na temat formy organizacji reprezentującej mediatorów oraz korzyści i wyzwań związanych z daną formą. Dyskusje dotyczyły trzech modeli (co wynikało z decyzji plenarnej): samorządu zawodowego, koncepcji federalistycznej oraz koncepcji akredytacyjnej.

FACYLITOWANA DYSKUSJA PLENARNA – OPINIE I WNIOSKI

Facylitatorka: dr Anna Cybulko, Centrum Rozwiązywania Spórów i Konfliktów przy WPiA UW

W ramach sesji plenarnej dyskusja skupiła się na dwóch zagadnieniach:

- celach powstania organizacji mediatorów,
- formie organizacyjnej.

W toku dyskusji plenarnej uczestnicy dość zgodnie zdefiniowali cele, którym miałyby służyć samoorganizacja mediatorów. Jako główne obszary współpracy w zorganizowanych ramach strukturalnych wskazano: współdefiniowanie założeń aksjologicznych mediacji i roli mediatora, kontrolę jakości pracy mediatorów oraz budowę struktur i zasad odpowiedzialności zawodowej mediatorów. Uczestnicy byli zgodni, że konsolidacja środowiska może i powinna służyć wzmocnieniu prestiżu zawodu mediatora, promocji mediacji oraz budowaniu zaufania do mediatorów. Organizacja miałyby również służyć reprezentacji interesów tej grupy zawodowej wobec władz i wymiaru sprawiedliwości. Znacznie trudniejszy okazał się temat możliwych form organizacji mediatorów – w tym obszarze pomysły były różne, a w toku dyskusji częściej zgłaszano wątpliwości i pokazywano ryzyka związane z przyjęciem któregoś z proponowanych rozwiązań.

Podstawowe wnioski z plenarnej dyskusji facylitowanej były następujące.

Cele zorganizowania się mediatorów w ramach organizacji zawodowej

1. Potrzeba kontroli jakości prowadzonych mediacji.
2. Reprezentacja wobec władz oraz innych instytucji.
3. Wprowadzenie standardów i odpowiedzialności zawodowej na kształt odpowiedzialności zawodów zaufania publicznego.
4. Aksjologiczne określenie, czym jest mediacja i kim jest mediator. Trzeba określić, jakich mediatorów ma dotyczyć samorząd.

5. Przygotowanie profesjonalne mediatorów – wypracowanie reguł, jacy mediatorzy przynależą do samorządu i jakie mają mieć przygotowanie.
6. Jakie powinny być standardy szkolenia dla mediatorów?
7. Czy jest gotowość społeczna do uregulowania zawodu, czy jest odpowiednie *momentum* na utworzenie samorządu czy innej organizacji reprezentującej środowisko, czy jesteśmy u progu tej potrzeby?
8. Budowanie rangi i prestiżu zawodu mediatora, budowanie polskiej myśli mediacyjnej, budowanie prestiżu samej mediacji.
9. Jaki wpływ na walidację społeczną mediacji ma wprowadzenie samorządu?
10. Reprezentacja środowiska wobec społeczeństwa (promocja mediacji, przekonywanie o jej skuteczności i jakości) oraz wobec państwa (wpływ na legislację).
11. Czy jest potrzeba społeczna utworzenia samorządu czy innej organizacji zrzeszającej mediatorów? Nie ma takiej potrzeby, jeśli nie ma świadomości społeczeństwa na ten temat.
12. Uwiarygodnienie zawodu mediatora – np. współpraca z wymiarem sprawiedliwości uwiarygadnia środowisko i mediacje w oczach sędziów.
13. Konsolidacja środowiska – obecnie działa kilka tysięcy mediatorów, kilkadziesiąt ośrodków (a w rozumieniu KPC nawet i 30 milionów mediatorów).
14. Potrzeba bycia zauważonym.
15. Doprecyzowanie – kim jest mediator? O kim myślimy, mówiąc to? Powinniśmy myśleć o kimś, kto wykonuje ten zawód profesjonalnie i odpowiednio się do niego przygotował.
16. Potrzeba ograniczenia wolności wykonywania zawodu mediatora (ograniczenie zasady, że każdy może być mediatorem).
17. Budowa zaufania, np. przez przyjęcie kodeksu etyki.

Forma organizacji

1. Zgodnie z przepisami prawa organizacja mediatorów może przyjąć formę samorządu zawodowego, ale możliwe są też inne rozwiązania przy zachowaniu statusu zawodu zaufania publicznego.
2. Federalizacja – organizacja skupiająca ośrodki mediacyjne; obawy dotyczą tego, że istnieją stowarzyszenia niezależne oraz ośrodki akademickie/biznesowe, więc udział w federacji może być utrudniony.
3. Trzecia forma to organizacje mediatorów akredytowanych przez państwo, z obowiązkiem przynależności do jednej z nich; nie powinno być możliwości „wolnych strzelców”.
4. Samorząd zawodowy z poszanowaniem prawa do zachowania tożsamości, w przypadku bycia członkiem innej organizacji; samorząd jest swego rodzaju „parasolem”.

5. Niezależnie od modelu potrzebna jest organizacja dwupoziomowa – reprezentacja na poziomie krajowym (np. kontakt z władzami) oraz struktura terenowa reprezentująca mediatorów w całym kraju.
6. Krajowa Izba Mediatorów – złożona z dwóch ciał: jedno skupiające mediatorów sądowych oraz wszystkich innych, którzy wyrazili zainteresowanie i spełniają standardy, drugie ciało jako federacja ośrodków.

FACYLITOWANA DYSKUSJA W PODSTOLIKACH

PODSTOLIK – SAMORZĄD ZAWODOWY

**Facylitatorka: Monika Stachura, Centrum Rozwiązywania
Sporów i Konfliktów przy WPiA UW**

Dyskusja o samorządzie zawodowym mediatorów pokazała, że uczestnicy nie opowiedzieli się jednoznacznie za taką formą organizacji wykonywania zawodu mediatora, choć dostrzegli wiele korzyści, a także wyzwań związanych z tym rozwiązaniem. Chociaż więcej było głosów za stworzeniem samorządu i wskazywano na korzyści związane z tą formą organizacji, uczestnicy trzech podstolików dostrzegli również wiele wyzwań. Uczestnicy stolika dotyczącego samorządu dyskutowali o następujących kwestiach.

Wyzwania

1. Obowiązek ponoszenia składek oraz ich wysokość. Samorząd utrzymuje się ze składek członkowskich. Wyzwanie stanowi zarówno sam obowiązek ich ponoszenia, jak i wysokość składek – z jednej strony jako koszt dla członków, z drugiej jako warunek utrzymania samorządu. Członkowie samorządu nie mają wpływu na wysokość składek.
2. Trudność w znalezieniu wspólnego mianownika (tj. pogodzenia interesów mediatorów prowadzących różne rodzaje mediacji).
3. Brak klimatu do wprowadzenia regulacji na poziomie ustawy – samorząd jest zapisany w Konstytucji i wymaga uregulowania ustawowego, a zatem woli politycznej. W ostatnim czasie dominują modele deregulacyjne, co może stanowić przeszkodę w rozpoczęciu prac nad ustawą.
4. Problem w zdefiniowaniu, kim jest mediator – wobec podziału na mediatorów stałych, mediatorów na listach ośrodków oraz innych mediatorów. W przypadku przyjęcia ustawy o mediatorach sądowych podział ten będzie jeszcze bardziej wyraźny. To determinuje, kto może być członkiem samorządu.
5. Postępowania dyscyplinarne prowadzone przez samorząd mogą stwarzać możliwość nadużyć w rozgrywkach wewnętrznych (głos odosobniony).

6. Ryzyko upolitycznienia samorządu.
7. Przenikanie korporacyjne polegające na przynależności członków samorządu także do innych samorządów zawodowych (prawniczych, psychologów czy innych).
8. Odpowiedź na pytanie, czy potrzebne jest ustalenie zasad określających dostęp przedstawicieli innych zawodów (prawniczych, psychologów i innych) do zawodu mediatora.

Korzyści

1. Korzystniejsze składki ubezpieczenia OC (negocjowane dla większej grupy). OC buduje również renomę – zawody zaufania publicznego opłacają takie składki, co zwiększa zaufanie odbiorców usług i zmniejsza ryzyko.
2. Silna reprezentacja mediatorów wobec organów administracji publicznej i decydentów.
3. Prestiż związany z przynależnością do samorządu.
4. Upodmiotowienie mediacji i mediatora.
5. Samorząd przyczynia się do profesjonalizacji i tworzenia zawodu mediatora (odpowiedzialność zawodowa, postępowania dyscyplinarne, składki OC).
6. Odpowiedzialność zawodowa daje większe gwarancje należytego wykonywania zawodu, co zwiększa zaufanie prawników, sędziów oraz reszty społeczeństwa do zawodu mediatora.
7. Zastosowanie mediacji w sporach pomiędzy mediatorami w strukturach samorządowych.
8. Podniesienie rangi mediacji i mediatora.
9. Istnieje *know-how* tworzenia samorządów zawodowych na podstawie doświadczeń innych zawodów, które można wykorzystać przy tworzeniu samorządu mediatorów.
10. Samorząd zapewnia w miarę przejrzystą formułę, transparentność i przewidywalność.
11. Umożliwia utworzenie zawodu „od zera”, co pozwala wyeliminować lub ograniczyć działalność mediatorów niespełniających określonych standardów.
12. Samorząd umożliwi zapewnienie jednolitych standardów dotyczących rynku mediacji.
13. Daje możliwość realizacji celów zdefiniowanych podczas debaty plenarnej.
14. Pełni funkcję unifikacyjną i integrującą – jeden samorząd dla mediatorów z różnych obszarów.
15. Samorząd może finansować się ze składek.
16. Samorząd zawodowy może przyczynić się do społecznej zmiany postrzegania rozwiązywania konfliktów.

17. Samorząd zawodowy będzie zmianą, jakiej potrzebuje środowisko mediacyjne, nieważne, jaka ona by była.
18. Samorząd zawodowy zapewni zmianę jakościową w wykonywaniu zawodu mediatora i prowadzeniu mediacji.

Organizacja samorządu

1. Obowiązkowa przynależność do samorządu dla mediatorów sądowych, a dla innych – fakultatywna. Alternatywne rozwiązanie: obowiązkowa przynależność dla mediatorów wskazanych w ustawach, dla pozostałych dobrowolna.
 2. Przyjmowanie osób na staż jako obowiązek każdego mediatora.
 3. Brak jednoznacznych odpowiedzi osób biorących udział dyskusji co do struktury samorządu:
 - głosy za strukturą spłaszczoną jako bardziej ekonomiczną, bez oddziałów terenowych – tu główne wyzwanie to obawa przed centralizacją;
 - głosy za strukturą pionową wraz z oddziałami terenowymi – struktura bardziej rozbudowana, trudniejsza do zarządzania.
- Proponowano uzależnienie struktury od liczebności samorządu.

Zadania

1. Standaryzacja szkoleń (podstawowych i specjalizacyjnych).
2. Standaryzacja kształcenia ustawicznego (superwizje, szkolenia, konferencje).
3. Standaryzacja prowadzenia mediacji (dokumentacja, archiwizacja, ochrona danych).
4. Wypracowanie standardów współpracy z wymiarem sprawiedliwości.
5. Kontrola kwalifikacji, szkoleń i przestrzegania standardów.

FACYLITOWANA DYSKUSJA W PODSTOLIKACH

PODSTOLIK – FEDERALIZACJA

Facilitatorka: Agnieszka Zatyka-Szlachcic, ASBiR

Federalizacja jako forma organizacji mediatorów została zgłoszona w debacie ogólnej, jednak już podczas niej zarysował się podstawowy problem – kogo ma zrzeszać ta federacja? Czy tylko ośrodki mediacyjne, czy także (a jeśli tak, to w jakiej formie?), mediatorów nigdzie niezrzeszonych? W dyskusjach stolikowych przeważał pogląd, że polega ona na zrzeszeniu się w federację ośrodków mediacyjnych,

które współpracują ze sobą w tej formule, traktując ją albo jaką formę stałą, albo dając sobie możliwość pójścia dalej w uwspólnianiu interesów, traktując federację jako etap w zacieśnianiu współpracy (krok ewolucyjny) i ewentualnym stworzeniu samorządu. Federacja wymaga oddania części swojej władzy przez ośrodki oraz ustalenia sposobu reprezentacji i zasad reprezentatywności zrzeszonych w niej organizacji (ośrodków). Pojawił się także głos wskazujący na możliwość uwzględnienia w federacji mediatorów niezrzeszonych – np. w jednej z izb tej federacji. Tu także konieczne byłoby wskazanie zasad reprezentatywności tej izby. Wśród trzech grup, które dyskutowały niezależnie o federalizacji, jedna grupa przedstawiła wiele korzyści federacji, kładąc nacisk na konieczność uwspólniania głosu, a w konsekwencji wzmocnienie głosu środowiska, które ta forma ma gwarantować, i opowiedziała się za jej utworzeniem. Dwie inne grupy widziały więcej wyzwań niż korzyści z takiej formuły, wskazując m.in., że ma ona sens tylko, jeśli będzie czasowa lub celowa – jako porozumienie dotyczące wspólnego reprezentowania w określonym czasie lub sprawie ważnej dla środowiska.

Korzyści federalizacji

1. Lepsza współpraca między organizacjami – mobilizuje ośrodki do współpracy.
2. Krok ewolucyjny rozwoju współpracy albo forma testowa (cel: utworzenie samorządu zawodowego).
3. Zinstytucjonalizowany dialog.
4. Ujednolicone standardy w zakresie jakości usług mediacyjnych i etyki pracy.
5. Dostęp do informacji – reprezentatywny organ federacji miałby ułatwioną drogę do organów władzy ustawodawczej, a zdobyte w kontaktach z nimi informacje przekazywałby wszystkim członkom federacji.
6. Uwspólnienie interesów.
7. Realizacja celów wspólnych i własnych (samorząd realizuje tylko cele wspólne).
8. Każdy nowy mediator wiedziałby, jakie standardy są wymagane w zakresie przygotowania i samej pracy.
9. Małe organizacje mediatorów zrzeszone w federacji uzyskałyby realny głos przekładający się na dialog środowiska.
10. Wszyscy zrzeszeni zyskaliby większą siłę przebicia, silniejszy głos i przedstawicielstwo pozwalające reprezentować interesy mediatorów na zewnątrz.
11. Ten rodzaj zrzeszenia wzmocniłby wizerunek mediacji i mediatora w społeczeństwie.
12. Federacja umożliwiłaby opracowanie wewnętrznych mechanizmów weryfikujących przestrzeganie standardów jakości i etyki pracy.

Wyzwania związane z federalizacją

1. Głównym wyzwaniem jest to, kogo ma zrzeszać federacja – czy tylko ośrodki, czy też mediatorów, którzy nie są wpisani na listę żadnego ośrodka.
2. Jest ryzyko większego oddziaływania dużych organizacji oraz niechęci do oddania części władzy – szczególnie przez duże ośrodki – i podporządkowania się jednolitym standardom.
3. W przypadku federacji ośrodków część niezrzeszonych mediatorów będzie wykluczona.
4. Obawa, że duże organizacje skonsumują mniejsze.
5. Konflikt interesów – organizacje skupiające mediatorów o różnych profilach mają różne interesy. Przy sporym konflikcie interesów pomiędzy ośrodkami problematyczna może być organizacja i reprezentacja oraz sposób jej wyboru.
6. Propozycja dwóch izb – jednej zrzeszającej ośrodki, a drugiej zrzeszającej mediatorów (którzy nie są w ośrodkach) nie jest wolna od wyzwań dotyczących oddania władzy i reprezentacji.
7. Rozstrzygnięcie kwestii, jak będzie finansowana federacja i jak będą pozyskiwane środki na działalność (podmiotowość do składania wniosków projektowych pozostanie przy ośrodkach).
8. Jak rozwiązać kwestię przynależności – czy będzie ona obowiązkowa czy nieobowiązkowa. Postulowano mechanizmy skłaniające do przystąpienia do federacji.
9. Federacja może nie przynosić korzyści dla wyspecjalizowanych ośrodków, które już są umiejscowione w systemie.
10. Standaryzacja jakości może służyć wszystkim zrzeszonym, ale brak jednolitych standardów też może być uzasadniony z uwagi na profile mediatorów.

Organizacja

1. Federacja może być zorganizowana w dwie izby – jedna zrzeszająca organizacje, a druga niezrzeszonych mediatorów.
2. Inne postulaty organizacji federacji dotyczyły formuły, w której zrzeszone są wyłącznie osoby prawne. Ich prezesi (lub inni przedstawiciele ośrodków mediacyjnych) tworzą jeden z organów przedstawicielskich, w którym reprezentatywność opiera się na wadze głosu proporcjonalnej do liczby osób członkowskich każdego ośrodka.

FACYLITOWANA DYSKUSJA W PODSTOLIKACH

PODSTOLIK – MODEL AKREDYTACYJNY

**Facylitatorka: Kinga Markert, Centrum Rozwiązywania
Sporów i Konfliktów przy WPiA UW**

Uczestniczy dyskutowali na temat modelu akredytacyjnego polegającego na tym, że określony podmiot (akredytator) przyznaje formalne uprawnienia ośrodkom mediacyjnym, potwierdzając spełnianie standardów jakości, organizacji i etyki. Kluczowe pojęcia w modelu akredytacyjnym:

- ośrodek akredytowany – instytucja (np. centrum mediacyjne), która uzyskała akredytację i działa zgodnie z określonymi standardami;
- podmiot akredytujący/akredytator – instytucja, która przyznaje akredytację – w praktyce to to samo (różnica jest głównie językowa): akredytator – skrótowa nazwa podmiotu akredytującego.

Korzyści

1. Jednolite standardy dla wszystkich akredytowanych ośrodków.
2. Możliwość weryfikacji istniejących podmiotów poprzez proces akredytacji.
3. Możliwość weryfikacji jakości świadczonych usług mediacyjnych, kwalifikacji mediatorów.
4. Możliwość weryfikacji stosowanych procedur.
5. Większa przejrzystość systemu.
6. Możliwość wyboru organizacji akredytującej przez mediatora.

Wyzwania

1. Obligatoryjność akredytacji: czy akredytacja powinna być obowiązkowa dla wszystkich mediatorów? Czy tylko dla mediatorów sądowych (np. wpisywanych na listy)? Czy mediacje prywatne również powinny/mogą podlegać akredytacji, czy pozostawić je rynkowi?
2. Wielość akredytacji.
3. Czy mediator może być akredytowany w kilku ośrodkach jednocześnie? Czy to wzmacnia konkurencję, czy prowadzi do chaosu standardów?
4. Ryzyko nepotyzmu – obawy mogą dotyczyć etapu przyznawania akredytacji (np. preferowanie „swoich” osób/ośrodków), etapu kontroli i odnawiania akredytacji, relacji osobistych między akredytorem a środowiskiem mediatorów.
5. Pytanie: jak zapewnić transparentność i obiektywność procesu?

6. Kto kontroluje akredytatora? Czy akredytatorem może być Ministerstwo Sprawiedliwości? Czy istnieje organ odwoławczy/kontrolny? Czy system powinien być wielopoziomowy (np. akredytator + organ nadzorczy)?
7. Ciągłość i stabilność systemu – czy akredytator powinien mieć określoną kadencję? Czy powinien to być organ państwowy (np. przy MS), czy niezależna instytucja?
8. Relacja do stanu obecnego – częściowo istnieją już listy mediatorów przy sądach i organizacje szkolące, brak jednak jednolitego systemu akredytacji i wspólnych standardów jakości; obecny system jest rozproszony i niespójny.

Organizacja

1. Zakres działania ośrodków akredytowanych: czy tylko prowadzą mediacje? Czy również szkolą mediatorów? Czy uczestniczą w ich ocenie i weryfikacji?
2. Mobilność mediatorów: czy mediator może prowadzić mediacje poza ośrodkiem, który udzielił mu akredytacji?
3. Charakter akredytacji: ogólna (uniwersalna) czy branżowa (np. gospodarcza, rodzinna)?
4. Zakres odpowiedzialności akredytatora: czy tylko przyznaje akredytację, czy także kontroluje jakość? Kto tworzy standardy (akredytator, ministerstwo, środowisko)?
5. Konieczność ustawowego uregulowania podmiotu akredytującego.
6. Zakres autonomii ośrodków: czy mogą tworzyć własne standardy (np. szkoleniowe)? Czy muszą działać według jednolitych zasad?